

VAD HÄNDE PÅ VÅR SALONG "BIBLIOTEKEN OCH ANTIRASISMEN"?

BiS anordnade sin tredje salong med temat antirasism tisdagen den 6 mars på Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Ungefär 20 personer dök upp för att diskutera den brännande frågan om hur vi utvecklar ett antirasistiskt förhållningssätt för biblioteken.

Kvällen började med att Tobias Willstedt välkomnade alla till salongen. Han berättade kort om föreningen BiS och vad syftet med salongen var. Inför salongen hade Nino Dawod, platsansvarig på Sävja bibliotek i Uppsala, och Nick Jones, föräldraledig bibliotekschef i Huddinge skrivit varsin text: "Bibliotek och antirasism" och "Alla är så jävla dumma". Dessa två texter fungerade som utgångspunkt för samtalet.

Nino Dawod berättade att hon i sin text utgick från bibliotekets uppdrag att vara tillgängligt för alla medborgare och hon betonade att det enda sättet att nå människor, grunden till allt, är att samma fokus som vi har på hyllorna, samma fokus ska vi ha på att locka in folk. Det ska vara låga trösklar, möjligt att göra sig förstådd oberoende av språkkunskaper. Det behövs kunskap om exempelvis flyktorsaker, för att kunna möta alla och för att kunna vara det öppna offentliga rummet.

Nick Jones valde i sin text att gå tillbaka i tiden, till Alby 1999–2004, en period då biblioteket låg vägg i vägg med en 6-9-skola och biblioteksvardagen vävdes samman med skolan. Det var speciella år då det fanns storstadssatsningsmedel som skulle användas till att utveckla bekymmersamma urbana områden. Alby var en av de orter som fick ta del av den här satsningen. Det blev ett feltänk från början, då det som snarare är ett samhällsproblem gjordes till ett områdesproblem. De unga upplevde att deras hembygd misskrediterades. Nick beskriver bland annat vilka upprörda diskussioner som uppstod bland de unga efter 11 september 2001.

En öppen diskussion tog vid och här återges några av de frågor som lyftes:

Är biblioteket verkligen ett neutralt rum? Det bygger på en massa representationer, en historia, det är en institution. Sitter vi och

tänker ut vad andra vill ha av oss? Istället för att gå ut i närsamhället och fråga: vad vill ni ha oss till? Har vi en massa föreställningar om den andre, en slags färdiga personer som vi slänger ut verksamhet till? Kan vi se oss själva, att vi idkar en form av expertstyre – är vi medvetna om det och väljer att göra annorlunda?

Vilken självbild har biblioteket? Att vi står med en gåva – våra värderingar och vår demokrati som vi ska skänka till de "utsatta" förortsborna. Att vi ger en gåva betyder också att vi på något sätt ställer oss över mottagarna av gåvan. Eller har vi börjat se det på ett annat sätt? Att vi räknar med dem som besöker oss och dem som inte besöker oss som viktiga personer, en uppfordrande uppgift.

Var finns den bredare folkbiblioteksdiskussionen idag? Ger man utrymme för att vara många olika saker i mötet med sitt bibliotek och inte enbart ses som en kategori – som exempelvis "den nyanlände invandraren" eller "ungdomen"? Biblioteket jobbar med människan genom hela livet, ibland har man definierat vad du behöver i en viss ålder, formulerat det åt dig, utan att fråga!

Erbjuds öppna samtal med medborgarna, får man kanske veta en del man redan visste och en hel del som man inte visste.

När det gäller medierna på biblioteken – finns det en större omedvetenhet idag? Inställningen att vi ska ha allt leder till att det finns mycket mer på biblioteken som är tveksamt i förhållande till måldokumentet. Används värdegrundsdokumentet kopplat till inköpsförslag frångås inte de demokratiska principerna. Var det tydligare fokus på ett alternativt utbud förr? När vi köper in böcker på flera språk, hur ser vi till att de även innehållsmässigt matchar behovet? Hur undviks ett stereotypt tänkande om målgrupper?

"Det är viktigt att vi som arbetande kollektiv är sammansatta så att vi tillsammans har de kunskaper som krävs. Att bygga arbetsgrupper som kompletterar varandra med olika bakgrunder och större språklig kompetens, men en gemensam grundsyn om vårt uppdrag"

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-ickekommersiell-inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Vad erbjuds på flera språk, utöver böckerna på hyllan? Programverksamhet, berättarcaf er – vad mer? Fler språk har tagit plats på biblioteken, men andra frågor tar över i biblioteksdiskussionen, det är mer tekniska frågor som prioriteras.

Vi behöver mycket kunskap när vi jobbar i biblioteket. Mer än det vi har idag, f r våra samhällen blir alltmer heterogena och komplexa. Hänger vår k r med? Vi m ter besökare från hela världen och från olika samhällsklasser, men vilka  r vi? Det är viktigt att vi som arbetande kollektiv  r sammansatta så att vi tillsammans har de kunskaper som krävs. Att bygga arbetsgrupper som kompletterar varandra med olika bakgrunder och större språklig kompetens, men en gemensam grundsyn om vårt uppdrag.

När det gäller rekrytering har inte biblioteken hängt med, de speglar inte hur samhället ser ut idag ifråga om språk och bakgrund. Att vara invandrare och bibliotekschef  r så ovanligt berättar en deltagare, att 9/10 antar att denne måste jobba på internationella biblioteket när hen nämner att hen jobbar på bibliotek. Fler förebilder behövs. Hur ser rekryteringen till biblioteksh gskolorna ut? Erbjuds anpassning av utländsk examen?

En fråga som kommer upp gäller huruvida biblioteken ställer för höga krav på svenska vid rekryteringen? Vi ser det som självklart att hjälpa dem som är dyslektiker att granska texter vid behov, då borde väl samma hjälp kunna erbjudas kollegor som håller på att utöka sin svenska? Varför lockar sjuksk terskeprogrammen och

Även KTH, mer än bibliotek? Varför är det svårare att rekrytera inom humaniora? Hur lyfter vi statusen inom kulturvärlden?

Frågan ställdes till de chefer som var närvarande, hur de själva resonerar vid rekrytering? Hur formuleras annonser? Har öppningen för andra yrkeskompetenser inneburit en bredare rekrytering? Eller behövs någon form av kvotering för att åstadkomma en märkbart skillnad? Om bibliotekarierna som grupp ännu så länge är ganska homogen, hur är det med biblioteksassistenterna?

Där finns en större mångfald. Biblioteksassistenter med utländsk bakgrund har en kompetens som bör tas tillvara mer, men hur? Bibliotek kan även ta emot praktikanter och sommarjobbare, som ett sätt att introducera yrket.

Varför har vi i Sverige problem med att prata om strukturer som rasism? Det finns jättebra forskning, så vi har kunskapen som krävs. Strukturell rasism tycks ändå inte vara något vi kan prata om, vi är inte där ännu, och skillnaden är slående jämfört med andra länder. I England till exempel, diskuteras strukturella problem mycket mer, exempelvis hur unga människor f r det värre i den ekonomiska krisen. Vi  r oerhört långt efter när det gäller att prata om de h r frågorna.

Det gäller att kunna definiera problemen, att syna dem, utan att lamsl s av dem. Hur skapas ett tr skelfritt bibliotek – tar vi hand om mötet, tror vi på det på riktigt? Tar vi vara på det? Att hela tiden aktivera sig själv i samtalet. Det slår alla andra former, det finns mer att hämta!

Andrea Berge & Tobias Willstedt

Vi ser det som självklart att hjälpa dem som är dyslektiker att granska texter vid behov, då borde väl samma hjälp kunna erbjudas kollegor som håller på att utöka sin svenska?